

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра публічного права

Затверджено
Вченою радою ННІ права
протокол від 18.02 2022 № 7
Голова Вченої ради ННІ права
Василь ТОПЧІЙ

Методичні рекомендації
до проведення семінарських занять
з навчальної дисципліни «Митне право України»
для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітньо-професійна програма
«Економіка та організація підприємницької діяльності»
Статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь – 2022

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра публічного права

Затверджено
Вченою радою ННІ права
протокол від 2022 №
Голова Вченої ради ННІ права
Василь ТОПЧІЙ

Методичні рекомендації
до проведення семінарських занять
з навчальної дисципліни «Митне право України»
для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітньо-професійна програма
«Економіка та організація підприємницької діяльності»
Статус дисципліни: вибіркова

Методичні рекомендації до проведення семінарських занять складені на основі робочої програми навчальної дисципліни «Митне право України», затвердженої Науково-методичною радою Університету 07.09.2021 р. протокол № 6

Укладач: О. СЛАСТЬОНЕНКО, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри публічного права

Рецензенти: Т. ШОЛКОВА, к.ю.н., доцент, доцент
кафедри публічного права

О. МЕЛЬНИК к.ю.н., доцент, доцент
кафедри міжнародного права та
порівняльного правознавства

Конспект лекцій розглянуто та схвалено кафедрою публічного права,
протокол від 2022 р. №

В.о. завідувача кафедри

Марина ГЛУХ, к.ю.н., доцент

Зміст

1. Передмова.....	4
2. Ціль та мета	5
3. Структура навчальної дисципліни.....	6
4. Пояснення за розділами та темами дисципліни	8
5. Тематика завдань для поглибленого вивчення курсу.....	20
6. Рекомендована література	21

1. Передмова

«Митне право Ураїни» є навчальною дисципліною, за результатами вивчення якої у здобувачів формується уявлення про сутність та значення митного права в системі права, про систему Державної митної служби України та про діяльність в сфері митної справи. В останні роки митне право як галузь права досить активно розвивається. Особливо гостро відбуваються зміни митного законодавства. У результаті виникає потреба особливої уваги приділити сучасному етапу розвитку митного законодавства.

Семінарські заняття здобувача вищої освіти – це процес активного, цілеспрямованого набуття здобувачем вищої освіти нових для нього знань і умінь за безпосередньої участі викладачів. Семінарське заняття є конкретним за своєю спрямованістю і супроводжуватися ефективним контролем і оцінкою її результатів.

Робота на семінарському занятті здобувача вищої освіти – невід'ємна частина навчальної роботи з вивчення навчальної дисципліни «Митне право Ураїни», вона є одним із засобів оволодіння навчальним матеріалом здобувача вищої освіти. Тому, під час організації та проведення семінарського заняття здобувачу вищої освіти, необхідно вирішити такі завдання: отримати навички у сфері митних правовідносин щодо самостійного аналізу законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів; застосування норм митного права; вирішення конкретних практичних ситуацій, що виникають при перетині митного кордону, митному оформленні та декларуванні товарів та транспортних засобів, складанні та поданні документів, необхідних при перетині митного кордону та переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Особливу увагу під час вивчення слід приділяти рекомендованим питанням з кожної теми. Також необхідно чітко визначити, які спірні правовідносини потребують з'ясування, якою правовою нормою (нормами) вони регулюються, як слід застосувати потрібну норму, а також сформулювати прийняте рішення або висновок.

Обговорення питань на семінарському занятті відбувається в формі вільної дискусії, здобувачі вправі задавати питання як один одному, так і викладачеві, доповнювати, уточнювати відповіді.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює рівень підготовки здобувачів, активність у дискусії, вміння формувати і відстоювати свою позицію тощо.

В результаті роботи на семінарському занятті у здобувача вищої освіти повинна сформуватися цілісна система уявлень про свої здібності та вміння їх використовувати.

2. Ціль та мета

Основними цілями проведення семінарських занять з навчальної дисципліни «Митного права» є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань здобувачів вищої освіти з основ даного курсу, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійне опрацювання;
- спонукати здобувачів вищої освіти до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Метою проведення семінарських занять з навчальної дисципліни «Митного права» є удосконалення та оновлення знань, набуття умінь та навичок у здобувачів вищої освіти, зокрема у сфері митної справи, враховуючи зміни законодавства.

3. Структура навчальної дисципліни

денної форми навчання
групи ОПБ–19-1

№ п.п.	Змістові модулі	Кількість годин				Індивідуально-консультаційна	Всього
		Лекції	Практичні	Семінарські	СРС		
Модуль 1 = 1 заліковий кредит.							
ЗМ 1 Митне право в системі права (30 год.)							
1.1	Роль митного права у правовій системі держави	2		2	4		12
1.2	Публічні органи державної влади в сфері реалізації державної митної політики	2		2	4		10
1.3	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2		2	4		8
Всього по заліковому кредиту		6		6	12	0	30
Форма контролю: модульна контрольна робота I (за рахунок сем. заняття – 40хв.)							
Модуль 2 = 3 залікових кредити.							
ЗМ 2 Здійснення митної справи (90 год.)							
2.1	Види митних режимів, які застосовуються до товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України	4		2	8		16
2.2.	Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України	4		2	10		16
2.3	Правове регулювання митних платежів.	2		2	10		14
2.4	Відповідальність за порушення митного законодавства	2		2	10	2	16
2.5	Розгляд справ про порушення митних правил	2		2	10		14
Всього по заліковому кредиту		14		10		2	90
Форма контролю: модульна контрольна робота I (за рахунок сем. заняття – 40хв.)							
Форма підсумкового контролю – диф.залік							
Разом годин з курсу		20	0	16	52	2	90

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
заочної форми навчання

№ п.п.	Змістові модулі	Кількість годин				Індиві- дуально- консуль- таційна	Всього
		Лекції	Практичні	Семинарські	СРС		
Модуль 1 = 1 заліковий кредит.							
ЗМ 1 Митне право в системі права (30 год.)							
1.1	Роль митного права у правовій системі держави	2			8		10
1.2	Публічні органи державної влади в сфері реалізації державної митної політики				10		10
1.3	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні				10		10
Всього по заліковому кредиту		2			28	0	30
Форма контролю: модульна контрольна робота I (за рахунок сем. заняття – 40хв.)							
Модуль 2 = 3 залікових кредити.							
ЗМ 2 Здійснення митної справи (90 год.)							
2.1	Види митних режимів, які застосовуються до товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України	2			8		12
2.2.	Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України				10		12
2.3	Правове регулювання митних платежів.				10		12
2.4	Відповідальність за порушення митного законодавства				10	2	12
2.5	Розгляд справ про порушення митних правил			2	10		12
Всього по заліковому кредиту		2		2	54	2	60
Форма контролю: модульна контрольна робота I (за рахунок сем. заняття – 40хв.)							
Форма підсумкового контролю – диф.залік							
Разом годин з курсу		4	0	2	82	2	90

4. Пояснення за розділами та темами дисципліни

Загальні положення курсу «Митне право України»

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль № 1.

МИТНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ ПРАВА

Тема 1.1. Роль митного права у правовій системі держави

План семінарського заняття

1. Етапи розвитку митної справи в Україні.
2. Періодизація митного законодавства України.
3. Формування поняття митної справи, принципи здійснення митної справи.
4. Система митного права України: поняття, предмет, метод

Пояснення до теми

Одним із перших документів, що дав визначення «митної справи» був Закон «Про митну справу в Україні» від 25.06.1991 року.

Відповідно до ст. 7 Митного кодексу України встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної митної політики, становлять *митну справу*.

Митна справа здійснюється з додержанням прийнятих у міжнародній практиці форм декларування товарів, методів визначення митної вартості товарів, систем класифікації, кодування товарів та системи митної статистики, інших загальноновизнаних у світі норм і стандартів.

Засади митної справи, зокрема, правовий статус органів Державної митної служби, митна територія та митний кордон України, процедури митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, митні режими та умови їх застосування, заборони та/або обмеження щодо ввезення в Україну, вивезення з України та переміщення через територію України транзитом окремих видів товарів, умови та порядок справляння митних платежів, митні пільги визначаються Митним кодексом та іншими законами України.

Безпосереднє керівництво здійсненням митної справи покладається на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної митної політики.

Студент повинен знати, що відповідно до ст. 8 Митного кодексу України митна справа здійснюється на основі принципів:

- 1) виключної юрисдикції України на її митній території;
- 2) виключних повноважень органів Державної митної служби України щодо здійснення митної справи;
- 3) законності та презумпції невинуватості;
- 4) єдиного порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України;

- 5) спрощення законної торгівлі;
- 6) визнання рівності та правомірності інтересів усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності;
- 7) додержання прав та охоронюваних законом інтересів осіб;
- 8) заохочення доброчесності;
- 9) гласності та прозорості;
- 10) відповідальності всіх учасників відносин, що регулюються Митним Кодексом.

Наявність власної митної системи та здатність держави проводити незалежну митну політику завжди виступали невід'ємними ознаками державного суверенітету.

Відповідно ст. 5 Митного кодексу України державна митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики.

Студент повинен знати, що дієздатність держави має оцінюватись її спроможністю забезпечити всіма інструментами, засобами регуляторної політики включно, конкретних переваг української економіки. У цьому відношенні державна митна політика виступає суттєвою складовою регуляторної політики.

Методи проведення державної митної політики:

1. Переконавання.
2. Примус.

Здійснення державної митної політики без належного правового забезпечення, як правило, має низьку результативність.

Як відомо, податкова і митна політика є складовими частинами фінансової політики держави. Разом з тим вони визначають і політику в галузі ЗЕД (зовнішньоекономічної діяльності України).

Послаблення уваги до державної митної політики може нанести суттєву шкоду економічним інтересам України, особливо враховуючи нинішній стан промисловості, сільського господарства, галузей інфраструктури, соціальної захищеності населення тощо.

Щодо митної політики як складової частини зовнішньої політики України, не буде перебільшенням стверджувати, що вона служить забезпеченню та реалізації зовнішньоекономічних завдань та інтересів України.

Митна політика та митна справа в цілому являються одним з основних провідників здійснення зовнішньоекономічної діяльності України.

Студент повинен знати, що до завдань державної митної політики належать:

- 1) захист економічних інтересів держави та національної економіки, що знаходиться у кризисному стані від подальшого розвалу;
- 2) стимулювання всебічного розвитку вітчизняної економіки створення умов для її оздоровлення та підйому;
- 3) захист вітчизняної економіки від проникнення ззовні деструктивних елементів, що її руйнують;
- 4) активна допомога інтегруванню української економіки в світове товариство. Важливим кроком у цих напрямках є участь України у міжнародному співробітництві в галузі митної справи;
- 5) стимулювання національного експорту та регулювання імпорту операцій вітчизняних виробників;
- 6) здійснення контролю за дотриманням законодавства юридичними та фізичними особами щодо митної справи;
- 7) забезпечення виконання зобов'язань, що випливають з міжнародних договорів України стосовно митної служби;
- 8) проведення комплексного контролю за валютними операціями;
- 9) боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил.

Основними засобами здійснення державної митної політики є:

- 1) встановлення митного режиму переміщення товарів через митний кордон;
- 2) застосування митних тарифів, податків і зборів.

Основними цілями державної митної політики є:

- 1) забезпечення найбільш ефективного використання системи митного контролю і регулювання товарообігу на митній території України;
- 2) участь у реалізації торговельно-політичних завдань із захисту вітчизняного ринку і національного товаровиробника;
- 3) стимулювання розвитку національної економіки;
- 4) сприяння проведенню структурної перебудови і реалізації інших завдань економічної політики України.

Для забезпечення чіткого функціонування митної системи держава в правових нормах закріплює свої вимоги безпосередньо до діяльності митних органів, а також порядок їх взаємовідносин з іншими центральними і місцевими органами влади.

Митне право – це комплексна галузь права, яка є системою правових норм різної галузевої належності, що встановлюються (санкціонуються) державою та міжнародними договорами, і призначені для регулювання суспільних відносин у галузі державної митної справи.

Джерелами митного права є:

1. Законодавчі та нормативно-правові акти, в яких закріплені норми митного права.
2. Міжнародні правові акти, що стосуються державної митної справи.
3. Практика діяльності органів Державної митної служби України.

Предметом митного права є суспільні відносини, що виникають у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України. У загальній формі структура суспільних відносин, що є предметом митного права визначена Митним кодексом України.

Методи регулювання:

Адміністративно-правовий метод ґрунтується на відносинах влади і підпорядкуванні сторін, субординації волевиявлення.

Цивільно-правовий метод ґрунтується на рівності сторін і виходить з принципу дозволено все, що не заборонено законом.

Тести

1. 1. Перші відомості про мито на території сучасної України належать до ... століття.

- а) VIII;
- б) IX;
- в) X;
- г) XI.

2. Визначення поняття «митна справа» зводиться до з'ясування таких співвідношень:

- а) співвідношення митного права та митної справи;
- б) співвідношення митного права та державної митної політики;
- в) співвідношення митної справи та державної митної політики;
- г) усі відповіді правильні.

3. Державна митна політика – це ...

а) положення, встановлені законодавчими актами та правилами, що регулюються митними органами щодо імпорту, експорту і транзиту товарів або будь-якої іншої митної

процедури, які регламентують стягнення митними органами мита, інших податків, зборів чи нарахувань або засоби застосування заборон, обмежень і контролю;

б) система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки;

в) відносно стабільна, організована та цілеспрямована діяльність органів державної влади стосовно певного питання чи комплексу питань, яка здійснюється ними безпосередньо чи опосередковано і впливає на життя суспільства;

г) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни, основні завдання, засоби їх досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їх реалізації.

4. Основними цілями митної справи є:

а) створення відповідних умов для ефективної діяльності митних та інших державних органів у митній сфері та забезпечення розвитку демократичних засад митної справи;

б) забезпечення відповідних умов для забезпечення законних прав і інтересів юридичних та фізичних осіб у митній сфері;

в) забезпечення захисту економічних інтересів держави, національного товаровиробника та споживача товарів;

г) усі відповіді правильні.

5. Одним із перших документів, що дав визначення митної справи, був Закон «Про митну справу в Україні» ...

а) від 25.06.1991 року;

б) від 26.06.1991 року;

в) від 23.06.1992 року;

г) від 22.06.1992 року.

6. Основними цілями державної митної політики є:

а) забезпечення найбільш ефективного використання системи митного контролю і регулювання товарообігу на митній території України;

б) участь у реалізації торговельно-політичних завдань щодо захисту вітчизняного ринку і національного товаровиробника та стимулювання розвитку національної економіки;

в) сприяння проведенню структурної перебудови і реалізації інших завдань економічної політики України;

г) усі відповіді правильні.

7. Методами проведення державної митної політики є:

а) аналіз і синтез;

б) переконання і примус;

в) індукція і дедукція;

г) реімпорт і реекспорт.

8. Митний кордон – це ...

а) територія України, на яку поширюється виключно юрисдикція України;

б) регіон, обмежена частина земної поверхні в природних, державних, адміністративних або умовних межах: визначається протяжністю, як специфічним видом «просторового» ресурсу, площею, географічним розташуванням, природними умовами, господарською освоєністю;

в) межі митної території України, які збігаються з державним кордоном України за винятком меж території спеціальних митних зон та пролягають між такими державами як Білорусь, Росія, Молдова, Польща, Словачія, Угорщина, Румунія, Болгарія;

г) територія України зайнята сушею; територіальне море; внутрішні води; внутрішній повітряний простір; штучні установки і споруди, що створюються у виключно морській екологічній зоні.

9. Розрізняють такі два основні види державної митної політики:

- а) протекціоністська митна політика;
- б) політика вільної торгівлі;
- в) реекспорт та реімпорт;
- г) правильні відповіді а і б.

10. Форми заборон у митному законодавстві:

- а) прямі заборони (заборона на ввезення/ вивезення певних товарів);
- б) вказівки на вичерпний перелік певних дій (порядок декларування товарів, прийняття митної декларації);
- в) вказівки на чітко визначений порядок проведення певних митних процедур (проведення митного контролю, здійснення особистого огляду громадян, етапи оформлення митної декларації тощо);
- г) усі відповіді правильні.

Задача

Інспектор митної служби 2 рангу Іванов Іван Іванович маючи значний досвід роботи в органах Державної митної служби України вирішив за сумісництвом викладати в Академії митної служби України. Чи дозволяє це йому зробити законодавство України?

Перелік питань для самоконтролю

1. Які основні етапи розвитку митної справи в Україні?
2. Які основні нормативно-правові документи формують митне законодавство України?
3. Скласти схему розбудови митної справи в сучасній Україні.
4. Скласти схему співвідношення дисципліни «Митне право України» з іншими навчальними дисциплінами.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,4,5,7].
 Допоміжна: [6,14]
 Інформаційні ресурси Інтернет: [2,8,11,13,17]
 Міжнародні видання [1].

Тема 1.2 Публічні органи державної влади в сфері реалізації державної митної політики

План семінарського заняття

1. Система Державної митної служби України.
2. Завдання та функції Державної митної служби України.
3. Права і обов'язки митниці і митного поста.
4. Міжнародне співробітництво Державної митної служби України із відповідними органами іноземних держав.

Пояснення до теми

Відповідно до ст. 546 МК України *митниця* є митним органом, який у зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи ДФС України у сфері реалізації державної митної політики.

Митниця є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк із зображенням Державного герба України та із своїм найменуванням і діє відповідно до Конституції України, цього Кодексу, інших нормативно-правових актів та на підставі положення, яке затверджується наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Митниця є територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, і підпорядковується йому. Не допускається втручання у діяльність митниць інших територіальних органів центрального органу виконавчої влади..

Митниця здійснює свою діяльність на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Створення, реорганізація та ліквідація митниць здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, в порядку, визначеному законом.

У населених пунктах, на залізничних станціях, в аеропортах, морських і річкових портах та інших об'єктах, розташованих у зоні діяльності митниці, в міру необхідності створюються її відокремлені структурні підрозділи (митні пости).

Міжнародне співробітництво з питань митної справи визначено в главі 78 Митного кодексу. Стаття 563 визначає участь України у міжнародному співробітництві з питань митної справи.

Участь України у міжнародному співробітництві з питань митної справи є складовою частиною її зовнішньополітичної діяльності.

Міжнародна діяльність центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, спрямовується і координується Президентом України, Кабінетом Міністрів України та здійснюється за погодженням з Міністерством закордонних справ України.

Відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, митними органами України спільно з митними органами суміжних держав може здійснюватися:

- 1) проведення спільного митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України;
- 2) узгодження в установленому законом порядку часу здійснення митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України, процедур митного контролю, митного оформлення та взаємне визнання документів, що використовуються митними органами для виконання митних формальностей;
- 3) проведення спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення і припинення контрабанди та порушень митних правил;
- 4) проведення в установленому законом порядку спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення і припинення правопорушень у сфері службової діяльності працівників митних служб;
- 5) проведення інших спільних одноразових чи постійних заходів з питань, що відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України належать до повноважень митних органів;
- 6) обмін інформацією, у тому числі з використанням інформаційних технологій та систем.

Взаємодія митних органів України з митними та іншими уповноваженими органами іноземних держав, а також з міжнародними організаціями з питань боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил здійснюється в порядку, передбаченому міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону.

Тести

1 Станом на сьогодні під словосполученням «митні органи», використаним у Митному кодексі України, слід розуміти:

- а) органи Міністерства фінансів України;
- б) органи Державної казначейської служби України;
- в) органи Міністерства економічного розвитку і торгівлі України;
- г) органи Державної Митної служби України.

2. До основних завдань митних органів належить:

- а) забезпечення правильного застосування, неухильного дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства України з питань митної справи;
- б) ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності;
- в) правильним є лише варіант А;
- г) правильними є варіанти А і Б.

3. Створення, реорганізація та ліквідація митниць здійснюються:

- а) Верховною Радою України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) Міністерством економічного розвитку і торгівлі України;
- г) Державною митною службою.

4. Граничну чисельність державних службовців та працівників ДМС затверджує Кабінет Міністрів України.

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Голова ДМС;
- г) Голова ДМС за погодженням з Міністром фінансів.

5. Структуру апарату ДМС затверджує:

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Голова ДМС;
- г) Голова ДМС за погодженням з Міністром фінансів.

6. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику детально регламентовані:

- а) Положенням «Про Міністерство доходів і зборів України»
- б) Податковим кодексом України;
- в) Положенням «Про Державну митну службу України»;
- г) Митним кодексом України;

7. Працівникам митних органів видається:

- а) фірмовий одяг, за власний рахунок працівників;
- б) службове посвідчення;
- в) правильним є лише варіант А;
- г) правильними є варіанти А і Б.

8. Яку назву мають відокремлені структурні підрозділи митниць, які в зоні своєї діяльності забезпечують виконання завдань, покладених на митні органи:

- а) митні зони;
- б) митні департаменти;
- в) митні пости;
- г) митні відділи.

9. Проведення спільного митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України митними органами спільно з митними органами суміжних держав:

- а) передбачено Митним кодексом України;
- б) заборонено Митним кодексом України;
- в) дозволено Митним кодексом України, за умови надання згоди керівником відповідного центрального органу виконавчої влади;

г) не передбачено Митним кодексом України.

10. Ким затверджуються положення про митні пости?

- а) керівниками відповідних митниць;
- б) керівниками відповідних митних постів;
- в) керівником Департаменту організації митного контролю ДМС України;
- г) керівником Департаменту адміністрування митних платежів ДМС України.

Задача

Інспектор митної служби 2 рангу Іванов Іван Іванович маючи значний досвід роботи в органах Державної митної служби України вирішив не залишаючи місце своєї служби заснувати приватне підприємство – склад тимчасового зберігання. Чи дозволяє це йому зробити законодавство України?

Перелік питань для самоконтролю

- 1. Завдання та функції Державної митної служби України.
- 2. Система Державної митної служби України.
- 3. Охарактеризуйте правовий статус, завдання, функції, компетенцію митниці
- 4. Охарактеризуйте правовий статус, завдання, функції, компетенцію митного поста.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,7].

Допоміжна: [8,13]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1,2,8,11,12,13]

Міжнародні видання [2].

Тема 1.3 Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

План семінарського заняття

- 1. Засади здійснення державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
- 2. Принципи регулювання зовнішньоекономічної діяльності
- 3. Правове регулювання переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України.
- 4. Порядок переміщення окремих видів товарів через митний кордон України.

Пояснення до теми

Відповідно до ст. 186 Митного кодексу України переміщення товарів через митний кордон України здійснюється засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту та лініями електропередачі, а також змішаними перевезеннями. Під змішаним (комбінованим) перевезенням розуміється міжнародне перевезення вантажів щонайменш двома різними видами транспорту відповідно до договору змішаного (комбінованого) перевезення з місця в одній країні, де вантажі переходять у відання оператора такого перевезення, до визначеного місця доставки в іншій країні.

Студенти повинні знати, що залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у:

- 1) вантажних відправленнях;
- 2) супроводжуваному багажі;
- 3) несупроводжуваному багажі;

- 4) ручній поклажі;
- 5) міжнародних поштових відправленнях;
- 6) міжнародних експрес-відправленнях.

Транспортні засоби комерційного призначення, якими переміщуються пасажирів та/або товари через митний кордон України, підлягають митному контролю та митному оформленню.

Митні формальності, що здійснюються під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів комерційного призначення, якими переміщуються пасажирів та/або товари через митний кордон України, мають уніфікований характер і не залежать від країни реєстрації або країни-власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, та відповідними міжнародними актами, в частині застосування санкцій та обмежень у торгівлі з окремими країнами.

Стаття 188 Митного кодексу України визначає, що з метою прискорення виконання митних формальностей під час переміщення транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України працівники водного, повітряного, автомобільного та залізничного транспорту сприяють посадовим особам митних органів у виконанні ними своїх службових обов'язків.

Студенти повинні знати, що не можуть бути пропущені через митний кордон України:

- 1) товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено законом;
- 2) товари, на пропуск яких відповідно до закону потрібні дозволи інших державних органів, за відсутності цих дозволів (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також харчових продуктів для власного споживання, що ввозяться громадянами в обсязі та в порядку, встановлених статтею 376 та частиною другою статті 378 цього Кодексу);
- 3) товари, що переміщуються через митний кордон України з порушенням вимог Митного Кодексу та інших законів України, крім випадків, передбачених цим Кодексом (ст. 196 МКУ).

Перевізник зобов'язаний здійснити зворотне вивезення товарів, ввезення і транзит яких на митну територію України заборонений.

Також ст. 197 МКУ визначає обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України, а саме:

1. У випадках, передбачених законом, на окремі товари встановлюються обмеження щодо їх переміщення через митний кордон України. Пропуск таких товарів через митний кордон України та їх митне оформлення здійснюються органами доходів і зборів на підставі отриманих з використанням засобів інформаційних технологій документів, які підтверджують дотримання зазначених обмежень, виданих державними органами, уповноваженими на здійснення відповідних контрольних функцій, іншими юридичними особами, уповноваженими на їх видачу, якщо подання таких документів органам доходів і зборів передбачено законами України.

2. Переліки таких товарів (із зазначенням їх опису та коду згідно з УКТ ЗЕД), а також порядок видачі відповідних дозволів та їх обігу з використанням засобів інформаційних технологій затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Обмеження щодо ввезення на митну територію України та вивезення за межі митної території України валютних цінностей, а також порядок переміщення їх через митний кордон України, у тому числі особливості декларування валютних цінностей (зокрема, визначення граничних сум валютних цінностей, які підлягають письмовому або усному декларуванню), можуть встановлюватися Національним банком України.

Тести

1. Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється:

- а) засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту та лініями електропередачі, а також змішаними перевезеннями;
- б) засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного транспорту та лініями електропередачі, а також змішаними перевезеннями;
- в) засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту та лініями електропередачі;
- г) засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного транспорту та лініями електропередачі.

2. Під змішаним (комбінованим) перевезенням розуміється:

- а) міжнародне перевезення вантажів з місця в одній країні до визначеного місця доставки в іншій країні з послідовним використанням лише засобів авіаційного та автомобільного транспорту;
- б) міжнародне перевезення вантажів з місця в одній країні, до транзитного місця в іншій країні, з метою кінцевої доставки до третьої країни;
- в) міжнародне перевезення вантажів щонайменш двома різними видами транспорту з місця в одній країні до визначеного місця доставки в іншій країні;
- г) міжнародне перевезення вантажів щонайменш трьома і більше різними видами транспорту з місця в одній країні до визначеного місця доставки в іншій країні

3. Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у:

- а) вантажних відправленнях, супроводжуваному багажі, несупроводжуваному багажі, ручній поклажі, міжнародних вантажних відправленнях;
- б) вантажних відправленнях, супроводжуваному багажі, ручній поклажі, міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях;
- в) вантажних відправленнях, супроводжуваному багажі, несупроводжуваному багажі, ручній поклажі, міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях;
- г) вантажних відправленнях, супроводжуваному багажі, ручній поклажі, міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях.

4. Транспортні засоби комерційного призначення, якими переміщуються пасажирів та/або товари через митний кордон України:

- а) не підлягають митному контролю, а лише митному оформленню;
- б) підлягають митному контролю без митного оформлення;
- в) не підлягають митному контролю та оформленню;
- г) підлягають митному контролю та митному оформленню.

5. У разі поставки в Україну товарів, ввезення і транзит яких на митну територію України заборонений, перевізник зобов'язаний:

- а) здійснити митне оформлення товарів;
- б) здійснити поміщення товарів у митний режим митного складу;
- в) здійснити зворотне вивезення товарів;
- г) сплатити ввізне мито та інші обов'язкові платежі.

6. До основних принципів регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні належить:

- а) принцип суверенітету народу України;
- б) принцип еквівалентності обміну, сприяння розвитку демпінгу при ввезенні та вивезенні товарів;
- в) принцип юридичної рівності і дискримінації;
- г) принцип свободи внутрішньоекономічного підприємництва.

7. Правовий режим для іноземних суб'єктів господарської діяльності, який застосовується до територій спеціальних вільних економічних зон, а також до територій митних союзів, до яких входить Україна, має назву:

- а) національний режим;

- б) режим найбільшого сприяння;
- в) спеціальний режим;
- г) іноземний режим.

8. Обмеження щодо ввезення на митну територію України та вивезення за межі митної території України валютних цінностей, а також порядок переміщення їх через митний кордон України, у тому числі особливості декларування валютних цінностей (зокрема, визначення граничних сум валютних цінностей, які підлягають письмовому або усному декларуванню), можуть встановлюватися:

- а) Верховною Радою України;
- б) Міністерством фінансів України;
- в) Національним банком України;
- г) Державною митною службою України.

9. Найвищим органом, що здійснює державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, є

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- г) Міністерство закордонних справ України.

10. Митні формальності, що здійснюються під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів комерційного призначення, якими переміщуються пасажирів та/або товари через митний кордон України:

- а) залежать від країни реєстрації або країни-власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує;
- б) не залежать від країни реєстрації або країни-власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує;
- в) залежать від країни реєстрації або країни-власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених відповідними міжнародними актами, в частині спрощення здійснення митних процедур під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів у торгівлі з певними країнами;
- г) не залежать від країни реєстрації або країни-власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених відповідними міжнародними актами, в частині застосування санкцій та обмежень у торгівлі з окремими країнами.

Задача

В акваторії Одеського морського порту 15-ти річний громадянин України П. ловлячи рибу на гумовому човні причалив до судна “Хаджибей”, яке перебувало під митним контролем. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Перелік питань для самоконтролю

1. Правове регулювання переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України.
2. Переміщення окремих видів товарів через митний кордон України.

Рекомендовані літературні джерела:

- Основна: [1,2,4,8,9,11].
- Допоміжна: [3,8,10,15]
- Інформаційні ресурси Інтернет: [2,8,11,12,13]
- Міжнародні видання [3].

Змістовний модуль 2 ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СПРАВИ

Тема 2.1. Види митних режимів, які застосовуються до товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

План семінарського заняття

1. Визначення поняття митного режиму.
2. Види митних режимів, їх зміст.
3. Умови поміщення товарів в окремий митний режим.
4. Оподаткування товарів в окремому митному режимі.

Пояснення до теми

Студенти повинні знати, що декларант має право обрати митний режим, у який він бажає помістити товари, з дотриманням умов такого режиму та у порядку, що визначені Митним кодексом України.

Поміщення товарів у митний режим здійснюється шляхом їх декларування та виконання митних формальностей, передбачених Митним Кодексом.

Митний режим, у який поміщено товари, може бути змінено на інший, обраний декларантом відповідно до частини першої цієї статті, за умови дотримання заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, встановлених відповідно до закону для товарів, що поміщуються у такий інший митний режим.

Стаття 72 Митного кодексу України визначає митний статус товарів, що поміщуються у митний режим.

За митним статусом товари поділяються на українські та іноземні.

Усі товари на митній території України (за винятком територій вільних митних зон) вважаються такими, що мають статус українських товарів, якщо відповідно до цього Кодексу не встановлено, що такі товари не є українськими.

Умови перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у відповідному митному режимі, обмеження щодо їх використання, застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності визначаються Митним Кодексом, іншими законодавчими актами України з питань державної митної справи та у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Питання, пов'язані з виконанням необхідних митних формальностей та здійсненням митного контролю товарів, поміщених у відповідний митний режим, регулюються МКУ (ст. 73 МКУ).

Стаття 70 Митного кодексу України визначає види митних режимів. Зокрема, з метою застосування законодавства України з питань державної митної справи запроваджуються такі митні режими:

- 1) імпорт (випуск для вільного обігу);
- 2) реімпорт;
- 3) експорт (остаточне вивезення);
- 4) реекспорт;
- 5) транзит;
- 6) тимчасове ввезення;
- 7) тимчасове вивезення;
- 8) митний склад;
- 9) вільна митна зона;
- 10) безмитна торгівля;
- 11) переробка на митній території;
- 12) переробка за межами митної території;
- 13) знищення або руйнування;
- 14) відмова на користь держави.

Тести

1. До видів митних режимів відноситься:

- а) тимчасовий транзит;
- б) митний склад;
- в) вільна митна торгівля;
- г) перепродаж на митній території України.

2. Обрати митний режим, у який буде поміщено товари, може обрати:

- а) декларант;
- б) посадова особа митного;
- в) керівник митного;
- г) постачальник.

3. Поміщення товарів у митний режим здійснюється шляхом:

- а) їх декларування та постачання;
- б) виконання митних формальностей;
- в) їх декларування, виконання митних формальностей та постачання;
- г) їх декларування та виконання митних формальностей.

4. За митним статусом товари поділяються на:

- а) митні, безмитні;
- б) українські, іноземні;
- в) національні, міжнародні;
- г) імпорتنі, експортні.

5. Митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності має назву:

- а) імпорт;
- б) реімпорт;
- в) експорт;
- г) реекспорт.

6. Митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності має назву:

- а) тимчасове ввезення;
- б) тимчасове вивезення;
- в) митний склад;
- г) безмитна торгівля.

7. Митний режим, відповідно до якого іноземні товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки має назву:

- а) переробка на митній території;
- б) переробка за межами митної території;
- в) знищення або руйнування;
- г) відмова на користь держави.

8. Види митних ліцензійних складів:

- а) відкритого, закритого типу;
- б) національні, міжнародні;
- в) приватні, публічні;
- г) універсальні, спеціальні.

9. Митний режим імпорту може бути застосований до:

- а) товарів, що надходять на митну територію України;
- б) товарів, що зберігаються під митним контролем або поміщені в інший митний режим,
- в) продуктів переробки товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території;
- г) всі відповіді правильні.

10. Товари, поміщені у митний режим експорту, втрачають статус українських товарів:

- а) з моменту оформлення ватажно-митної декларації;
- б) з моменту оплати вартості товарів іноземним покупцем;
- в) з моменту їх поміщення у митний режим експорту;
- г) з моменту їх фактичного вивезення за межі митної території України.

Задача

Внаслідок весняної повені сталося затоплення митного складу і значна втрата товарів, що знаходяться під митним контролем. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Перелік питань для самоконтролю

1. Нормативно-правові засади застосування митних режимів.
2. Види та зміст митних режимів.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,7]

Допоміжна: [3,4,5,6,12].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1,2,8,10,11,13]

Міжнародні видання [1].

Тема 2.2. Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України

План семінарського заняття

1. Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.
2. Поняття, види та принципи митного контролю.
3. Методи здійснення митного контролю.
4. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

Пояснення до теми

Студенти повинні знати, що декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. При застосуванні письмової форми декларування можуть використовуватися як електронні документи, так і документи на паперовому носії.

Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках.

Митна декларація та інші документи, подання яких митним органам передбачено МКУ, оформлені на паперовому носії та у вигляді електронних документів, мають однакову юридичну силу.

У системі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, створюється акредитований центр сертифікації ключів, який безоплатно надає територіальним органам зазначеного центрального органу виконавчої влади на регіональному та місцевому рівнях та підприємствам усі необхідні послуги електронного цифрового підпису.

Формат митних декларацій, що подаються як електронні документи, базується на міжнародних стандартах електронного обміну даними.

Умови та порядок декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються Митним Кодексом. Положення про митні декларації та форми цих декларацій затверджуються Кабінетом Міністрів України, а порядок заповнення таких декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, - центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій, обмежується лише тими відомостями, які є необхідними для цілей справляння митних платежів, формування митної статистики, а також для забезпечення дотримання вимог Митного Кодексу та інших законодавчих актів.

Митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється митними органами на підставі митної декларації, до якої декларантом залежно від митних формальностей, установлених Митним Кодексом для митних режимів, та заявленої мети переміщення вносяться такі відомості зокрема у вигляді кодів:

- 1) заявлений митний режим, тип декларації та відомості про особливості переміщення;
- 2) відомості про декларанта, уповноважену особу, яка склала декларацію, відправника, одержувача, перевізника товарів і сторони зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), а в разі якщо зовнішньоекономічний договір (контракт) укладено на підставі посередницького договору, також про іншу, крім сторони зовнішньоекономічного договору (контракту), сторону такого посередницького договору;
- 3) відомості про найменування країн відправлення та призначення;
- 4) відомості про транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для міжнародного перевезення товарів та/або їх перевезення митною територією України під митним контролем, та контейнери;
- 5) відомості про товари:
  - а) найменування;
  - б) звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати товар;
  - в) торговельна марка та виробник товарів (за наявності у товаросупровідних та комерційних документах);
  - г) код товару згідно з УКТ ЗЕД;
  - г) найменування країни походження товарів (за наявності);
  - д) опис упаковки (кількість, вид);
  - е) кількість у кілограмах (вага брутто та вага нетто) та інших одиницях виміру;
  - е) фактурна вартість товарів;
  - ж) митна вартість товарів та метод її визначення;
  - з) відомості про уповноважені банки декларанта;
  - и) статистична вартість товарів;
  - б) відомості про нарахування митних та інших платежів, а також про застосування заходів гарантування їх сплати:
    - а) ставки митних платежів;
    - б) застосування пільг зі сплати митних платежів;
    - в) суми митних платежів;

г) офіційний курс валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки, на день подання митної декларації;

г) спосіб і особливості нарахування та сплати митних платежів;

д) спосіб забезпечення сплати митних платежів (у разі застосування заходів гарантування їх сплати);

7) відомості про зовнішньоекономічний договір (контракт) або інший документ, що використовується у міжнародній практиці замість договору (контракту), та його основні умови;

8) відомості, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення товарів через митний кордон України;

9) відомості про документи, передбачені частиною третьою статті 335 МКУ;

10) довідковий номер декларації (за бажанням декларанта).

Митним органам забороняється вимагати внесення до митної декларації інших відомостей, ніж зазначені у цій статті.

Перелік товарів, що не підлягають обов'язковому письмовому декларуванню, встановлюється Митним Кодексом та іншими законодавчими актами України.

Студенти повинні знати особливості взяття проб (зразків) товарів здійснюється посадовими особами митного органу у рамках процедур митного контролю та митного оформлення з метою встановлення характеристик, визначальних для:

1) класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД;

2) перевірки задекларованої митної вартості товарів;

3) встановлення країни походження товарів;

4) встановлення належності товарів до наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, сильнодіючих чи отруйних речовин;

5) встановлення належності товарів до предметів, що мають художню, історичну чи археологічну цінність;

6) встановлення належності товарів до таких, що виготовлені з використанням об'єктів права інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону.

Декларант має право обрати митний режим, у який він бажає помістити товари, з дотриманням умов такого режиму та у порядку, що визначені цим Кодексом.

Поміщення товарів у митний режим здійснюється шляхом їх декларування та виконання митних формальностей, передбачених Митним Кодексом.

Особистий огляд як виняткова форма митного контролю проводиться за письмовим рішенням керівника митного органу або особи, яка виконує його обов'язки, якщо є достатні підстави вважати, що громадянин, який прямує через митний кордон України чи перебуває в зоні митного контролю або у транзитній зоні міжнародного аеропорту, приховує предмети контрабанди чи товари, які є безпосередніми предметами порушення митних правил або заборонені для ввезення в Україну, вивезення з України чи транзиту через територію України.

Тести

1. Митне оформлення розпочинається з моменту:

а) подання митному органу декларантом або уповноваженою ним особою митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення;

б) з моменту отримання митним органом від декларанта або уповноваженої ним особи електронної митної декларації або електронного документа, який відповідно до законодавства замінює митну декларацію;

в) правильним є лише варіант А;

г) правильними є варіанти А і Б.

2. Громадяни можуть бути декларантами після досягнення ними:

а) 14-річного віку;

- б) 16-річного віку;
- в) 18-річного віку;
- г) 20-річного віку;

3. При застосуванні письмової форми декларування можуть використовуватися:

- а) електронні документи;
- б) лише документи на паперовому носії;
- в) як електронні документи, так і документи на паперовому носії;
- г) правильної відповіді немає.

4. Протягом якого строку митна декларація подається державній митній службі, яка здійснює митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення:

- а) протягом 5 робочих днів з дати доставлення цих товарів, транспортних засобів до зазначеного органу;
- б) протягом 10 робочих днів з дати доставлення цих товарів, транспортних засобів до зазначеного органу;
- в) протягом 15 робочих днів з дати доставлення цих товарів, транспортних засобів до зазначеного органу;
- г) протягом 20 робочих днів з дати доставлення цих товарів, транспортних засобів до зазначеного органу.

5. Автотранспортний засіб комерційного призначення, що використовується для переміщення товарів через митний кордон України:

- а) має бути задекларований на загальних підставах як транспортний засіб комерційного призначення;
- б) має бути задекларований разом з іншими товарами, які перевозяться цим автотранспортним засобом;
- в) не потребує окремої митної декларації, якщо під час такого переміщення декларуються товари, які перевозяться цим автотранспортним засобом;
- г) не потребує окремої митної декларації навіть якщо під час такого переміщення не декларуються товари, які перевозяться цим автотранспортним засобом.

6. Товари, що перевозяться транзитними авіапасажирами:

- а) підлягають оподаткуванню митними платежами на загальних підставах;
- б) підлягають оподаткуванню митними платежами лише в межах, визначених Митним кодексом України;
- в) не підлягають оподаткуванню митними платежами без дозволу переміщення в межах зони митного контролю міжнародного аеропорту;
- г) не підлягають оподаткуванню митними платежами та безперешкодно переміщуються в межах зони митного контролю міжнародного аеропорту.

7. За яких умов відомості, зазначені в митній декларації, можуть бути змінені або митна декларація може бути відкликана?

- а) за письмовим зверненням декларанта;
- б) за письмовим звернення уповноваженої декларантом особи;
- в) з дозволу митного органу;
- г) за письмовим зверненням декларанта або уповноваженої ним особи та з дозволу органу доходів і зборів.

8. Відкликання митної декларації допускається:

- а) протягом двох років з дня завершення їх митного оформлення;
- б) лише до моменту завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму;
- в) протягом трьох років з дня завершення їх митного оформлення;
- г) до моменту завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму, а також протягом трьох років з дня завершення їх митного оформлення.

9. У разі відмови у прийнятті митної декларації посадовою особою митних органів:

- а) заповнюється картка відмови у прийнятті митної декларації;
- б) складається повідомлення про відмову у прийнятті митної декларації;
- в) на митній декларації проставляється відмітка (штамп) про відмову у прийнятті митної декларації;
- г) надсилає декларанту рішення про відмову у прийнятті митної декларації протягом 5 днів з дня прийняття рішення.

10. Документи, відомості про які зазначені в митній декларації, повинні зберігатися декларантом або уповноваженою ним особою протягом:

- а) не менше трьох місяців;
- б) не менше 195 днів;
- в) не менше шести місяців;
- г) не менше 1095 днів.

Задача

Після закінчення операцій з огляду багажу гр. К. і оформлення необхідних документів, митному інспекторові стало відомо про наявність в ньому прихованих предметів, заборонених до переміщення через митний кордон України. Чи може бути за таких підстав проведений переогляд багажу у відсутності власника?

Перелік питань для самоконтролю

1. Звільнення від окремих форм митного контролю та від митного огляду.
2. Форми митного контролю.
3. Вибірковість форм митного контролю.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [2,4,5,6].

Допоміжна: [3,4,5,6]

Інформаційні ресурси Інтернет: [2,8,11,13]

Міжнародні видання [2].

Тема 2.3. Правове регулювання митних платежів.**План семінарського заняття**

1. Тарифне регулювання: поняття, види та порядок нарахування податків, які сплачуються при переміщенні товарів через митний кордон України.
2. Види митних платежів. Мито та його види.
3. Податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).
4. Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції).

Пояснення до теми

Згідно ч. 2 ст. 1 МК України відносини, пов'язані із справлянням митних платежів, регулюються Митним Кодексом, Податковим Кодексом України та іншими законами України з питань оподаткування.

Відповідно до п.п. 14.1.113. п. 14.1 ст. 14 ПК України митні платежі – це податки, що відповідно до Податкового Кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та

контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи. До митних платежів законодавець відносить мито, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом регламентуються МК України (Глава 42 Розділ IX), акцизного податку та податку на додану вартість – ПК України (Розділи VI та V).

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом, крім особливих видів мита, встановлюються цим Кодексом та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Правила оподаткування особливими видами мита встановлюються законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну».

Відповідно до ст. 271 Митного кодексу України *мито* – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та цим Кодексом, який нараховується та сплачується відповідно до цього Кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

В Україні застосовуються такі види мита:

- 1) ввізне мито;
- 2) вивізне мито;
- 3) сезонне мито;
- 4) особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.

Забороняється застосовувати інші види мита, крім тих, що встановлені цим Кодексом.

Спеціальне мито встановлюється:

1) як засіб захисту національного товаровиробника у разі, якщо товари ввозяться на митну територію України в обсягах та/або за таких умов, що їх ввезення заподіює або створює загрозу заподіяння значної шкоди національному товаровиробнику;

2) як заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів та економічних угруповань, які обмежують реалізацію законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

Антидемпінгове мито встановлюється відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Компенсаційне мито встановлюється відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Відповідно до статті 280 Митного кодексу України в Україні застосовуються такі види *ставок мита*:

1) адвалорна – у відсотках до встановленої статтею 279 цього Кодексу бази оподаткування;

2) специфічна – у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування, встановлену статтею 279 цього Кодексу;

3) комбінована, що складається з адвалорної та специфічної ставок мита.

Забороняється застосовувати інші, ніж встановлені у частині першій цієї статті види ставок мита.

Студенти повинні знати, що відповідно до статті 281 Митного кодексу України допускається встановлення тарифних пільг (тарифних преференцій) щодо ставок Митного тарифу України у вигляді звільнення від оподаткування ввізним митом, зниження ставок ввізного мита або встановлення тарифних квот відповідно до законодавства України та для ввезення товарів, що походять з держав, з якими укладено відповідні міжнародні договори.

Відповідно до Закону України «Про Митний тариф України» від 05.04.2001 № 2371-III.

Митний тариф України – це систематизований згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності перелік ставок ввізного мита, яке справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України.

Митні платежі можуть бути сплачені в будь-якій іншій формі, передбаченій законом.

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, податком на додану вартість встановлюються ПК України з урахуванням особливостей, що визначаються МК України. Так, особливості оподаткування податком на додану вартість товарів, поміщених у відповідний митний режим, визначені у статті 286 та розділі V МК України, а також у розділі V ПК України. Однак, слід враховувати те, що елементи даного податку встановлені ПК України.

Аналіз норм ПК України дозволяє зробити висновок, що митниці здійснюють контроль за сплатою екологічного податку податковими агентами, які здійснюють ввезення палива на митну територію України. Так, згідно п. 241.1 ст. 241 ПК України податок, що справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення у разі використання палива, утримується і сплачується до бюджету податковими агентами.

Поряд з цим, митниці уповноважені адмініструвати не лише податки, а й певні інші види платежів (збори, плати). Наприклад, єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України, плата за виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, установлених для органів доходів і зборів, витрати органів доходів і зборів на зберігання товарів, транспортних засобів на складах органів доходів

Тести

. Правила оподаткування особливими видами мита встановлюються:

- а) Законом України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту»;
- б) Законом України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту»;
- в) Законом України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»;
- г) всі відповіді правильні.

2. Мито – це:

- а) загальнодержавний збір;
- б) загальнодержавний податок;
- в) місцевий збір;
- г) місцевий податок.

3. В Україні застосовуються такі види мита:

- а) ввізне мито, вивізне мито, сезонне мито;
- б) ввізне мито, вивізне мито, сезонне мито, особливі види мита;
- в) ввізне мито, вивізне мито, спеціальне, компенсаційне;
- г) спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.

4. Компенсаційне мито встановлюється відповідно до:

- а) Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту»;
- б) Закону України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту»;
- в) Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»;
- г) окремого закону щодо встановлення додаткового імпортного збору.

5. Відповідно до Митного кодексу України в Україні комбінована ставка мита застосовується:

- а) у відсотках до встановленої бази оподаткування;
- б) у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування;
- в) у фіксованому грошовому розмірі;
- г) у якості поєднання адвалорної та специфічної ставок мита.

6. Допускається встановлення тарифних пільг (тарифних преференцій) щодо ставок Митного тарифу України у вигляді:

- а) звільнення від оподаткування ввізним митом;
- б) зниження ставок ввізного мита;
- в) встановлення тарифних квот;
- г) всі відповіді правильні.

7. Систематизований згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) перелік ставок ввізного мита, яке справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України міститься у:

- а) Митному кодексі України;
- б) Законі України «Про митний тариф України»;
- в) Податковому кодексі;
- г) Положенні про митні пости.

8. Тарифні квоти – це:

- а) встановлення обсягів окремих товарів, призначених для ввезення на митну територію України у визначений період зі зниженням ставки ввізного мита;
- б) встановлення обсягів окремих товарів, призначених для ввезення на митну територію України у визначений період без зниження ставки ввізного мита;
- в) встановлення дозволу на ввезення окремих товарів, призначених для ввезення на митну територію України у визначений період зі зниженням ставки ввізного мита;
- г) встановлення дозволу на ввезення окремих товарів, призначених для ввезення на митну територію України у визначений період без зниження ставки ввізного мита.

9. Гуманітарна допомога, що надається Україною, при її вивезенні за межі митної території України звільняється від сплати:

- а) ввізного мита;
- б) вивізного мита;
- в) сезонного мита;
- г) спеціального мита.

10. Датою виникнення податкових зобов'язань із сплати мита є:

- а) дата подання органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення;
- б) дата нарахування такого податкового зобов'язання органом доходів і зборів;
- в) правильним є лише варіант А;
- г) правильними є варіанти А і Б.

Задача

Мешканець Одеської обл. гр. Петров разом з дружиною виїхав на власному автомобілі до Болгарії. Через 1 годину він повернувся до України, намагаючись провезти через митний

кордон 5 літрів вина та 25 пачок цигарок “Marlboro” для власних потреб. Чи може він ввезти зазначені товари із звільненням від оподаткування?

Перелік питань для самоконтролю

1. Поняття митно-тарифного регулювання та його види.
2. Поняття та види митних платежів

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,4].

Допоміжна: [2,7,11,12]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1,2,4,6,7,8,10,12,13]

Міжнародні видання [3].

Тема 2.4. Відповідальність за порушення митного законодавства

План семінарського заняття

1. Поняття та види відповідальності за порушення митного законодавства.
2. Підстави відповідальності за порушення митного законодавства.
3. Адміністративна відповідальність за порушення митного законодавства.
4. Фінансова відповідальність за порушення митного законодавства.
5. Кримінальна відповідальність за порушення митного законодавства.

Пояснення до теми

Відповідальність за порушення митного законодавства – це комплексний правовий інститут, який являє собою сукупність відносно відокремлених правових норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у результаті вчинення правопорушень у сфері державної митної справи.

Ознаки відповідальності за порушення митного законодавства:

- 1) підставою є винне порушення норм митного законодавства;
- 2) полягає у застосуванні до порушника заходів державного примусу;
- 3) вона реалізується у процесуальній формі;
- 4) нормативно визначена, тобто настає на основі правових норм;
- 5) правопорушення вчиняються у відносно відокремленій галузі суспільного життя – сфері державної митної справи;
- 6) правопорушення виражаються в порушенні різних правових приписів митного законодавства;
- 7) порушення митного законодавства мають загальний об’єкт посягання – суспільні відносини, що виникають у процесі або з приводу переміщення предметів через митний кордон України.

Види відповідальності за порушення митного законодавства: 1) адміністративна відповідальність; 2) фінансова відповідальність; 3) кримінальна відповідальність; 4) цивільна відповідальність.

Підстави відповідальності за порушення митного законодавства:

- 1) нормативна підстава – наявність норми права, що передбачає можливість притягнення до відповідальності за порушення митного законодавства;
- 2) фактична підстава – наявність факту порушення норм митного законодавства (об’єкт, об’єктивна сторона, суб’єкт та суб’єктивна сторона);
- 3) процесуальна підстава – наявність правозастосовного акту, який визначає вид і міру відповідальності за порушення митного законодавства.

Підставою адміністративної відповідальності за порушення митного законодавства є вчинення порушення митних правил.

Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи цим Кодексом чи іншими законами України, і за які цим Кодексом передбачена адміністративна відповідальність (ч. 1 ст. 458 МК України).

Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає у разі, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність (ч. 2 ст. 458 МК України).

Адміністративна відповідальність за порушення митних правил встановлюється МК України.

Суб'єктами адміністративної відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а при вчиненні порушень митних правил підприємствами - посадові особи цих підприємств.

За порушення митних правил можуть бути накладені такі адміністративні стягнення: 1) попередження; 2) штраф; 3) конфіскація товарів, транспортних засобів комерційного призначення - безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю (крім транспортних засобів комерційного призначення, які використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України за визначеними маршрутами та рейсами, що здійснюються відповідно до розкладу руху на підставі міжнародних договорів, укладених відповідно до закону), а також транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза місцем розташування митного органу (ст. 461 МК України).

Фінансова відповідальність за порушення митного законодавства – це правовідношення, що виникає у зв'язку з вчиненням правопорушення у сфері митних відносин, на підставі рішення (акта індивідуального застосування) або дії уповноваженого державою органу, або у визначених законодавством випадках безпосередньо порушника, між державою та особою (правопорушником), змістом якого є застосування до правопорушника заходів покарання, передбачених фінансово-правовими санкціями.

У встановлених митним законодавством випадках учасники митних правовідносин можуть бути притягнуті до фінансово-правової відповідальності у вигляді: 1) пені, яка стягується за прострочення сплати митних платежів (ч. 1 ст. 302 Митного кодексу України, ст. ст. 129–132 Глави 12 Податкового кодексу України); 2) штрафу у розмірі, визначеним податковим законодавством (ст. ст. 109–128¹ Глави 11 Податкового кодексу України).

Кримінальна відповідальність – це вид юридичної відповідальності, що встановлюється державою у кримінальному законі, накладається судом на осіб, які винні у вчиненні злочину, та мають нести зобов'язання особистого, майнового чи організаційного характеру.

Підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого КК України.

Види порушень митного законодавства, за які може бути притягнуто до кримінальної відповідальності:

- 1) ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України);
- 2) контрабанда (ст. 201 КК України);
- 3) контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 305 КК України).

Тести

1. Порушення митних правил є:

- а) цивільним правопорушенням;
- б) господарським правопорушенням;
- в) кримінальним правопорушенням;
- г) адміністративним правопорушенням.

2. За порушення митних правил можуть бути накладені такі стягнення:

- а) попередження;
- б) штраф;
- в) конфіскація товарів і транспортних засобів комерційного призначення;
- г) всі відповіді правильні.

3. Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у разі їх переміщення через митний кордон України тягне за собою відповідальність у вигляді:

- а) штрафу;
- б) попередження;
- в) штрафу з конфіскацією зазначених товарів, транспортних засобів;
- г) попередження з конфіскацією зазначених товарів, транспортних засобів.

4. Підставою для порушення справи про порушення митних правил є:

- а) безпосереднє виявлення посадовими особами органу доходів і зборів порушення митних правил;
- б) неофіційні письмові повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від громадян;
- в) публікація інформації про вчинене правопорушення в офіційному друкованому виданні;
- г) виявлення недостачі в бюджеті зі сплати обов'язкових зборів та платежів.

5. За яких умов порушення митних правил визнається вчиненим умисно?

- а) коли особа, яка його вчинила, не усвідомлювала протиправний характер своєї діяльності;
- б) коли особа, яка його вчинила, не передбачала можливості настання шкідливих наслідків, хоч повинна була й могла їх передбачити;
- в) коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки й бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків;
- г) коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення.

6. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України у разі порушення митних правил:

- а) звільняються від відповідальності;
- б) екстрадуються до країни свого резидентства з метою відбування покарання;
- в) звільняються від сплати обов'язкових зборів та платежів;
- г) несуть відповідальність на загальних підставах з громадянами України.

7. Посадова особа, уповноважена розглядати справу, на підставі статті 22 Кодексу України про адміністративні правопорушення може звільнити порушника від

адміністративної відповідальності й обмежитись усним зауваженням, заклавши справу:

- а) у разі визнання провини порушником митних правил;
- б) у разі, якщо вчинене порушення митних правил згідно законодавства втратило свою суспільну небезпечність;
- в) у разі малозначності вчиненого порушення митних правил;
- г) у разі надання посадовій особі додаткової грошової винагороди.

8. У разі допущення у митній декларації не більше двох разів протягом місяця помилок (крім орфографічних), які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- а) справа про порушення митних правил не порушується;
- б) справа про порушення митних правил порушується;
- в) складається протокол про порушення митних правил;
- г) правильними є варіанти Б і В.

9. Посадовими особами, уповноваженими складати протоколи про порушення митних правил є:

- а) посадові особи, які відповідно до посадових інструкцій уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск товарів через митний кордон;
- б) посадові особи митних органів, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;
- в) інші посадові особи, уповноважені керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, або керівником митниці;
- г) всі відповіді правильні.

10. Провадження у справі про порушення митних правил вважається розпочатим з моменту:

- а) вчинення особою порушення митних правил;
- б) складення протоколу про порушення митних правил;
- в) повідомлення керівника митниці про порушення митних правил;
- г) прийняття судом ухвали про відкриття провадження по справі.

Задача

Українська фігуристка зайняла перше місце і отримала золоту медаль на Олімпійських іграх. Чи підлягає ця нагорода оподаткуванню при ввезенні на митну територію України?

Перелік питань для самоконтролю

1. Схематично зобразити види адміністративних стягнень за порушення митних правил.
2. Скласти схему строків накладання стягнень за порушення митних правил.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,3,5,8,9,10,11].

Допоміжна: [1,8,10,15]

Інформаційні ресурси Інтернет: [2,8,11,13,14]

Міжнародні видання [1].

Тема 2.5. Розгляд справ про порушення митних правил

План семінарського заняття

1. Проведення у справах про ПМП.
2. Підстави для порушення справи про ПМП.
3. Процесуальні дії в справах про ПМП.
4. Порядок складання протоколів.
5. Строки проведення про порушення митних правил.
5. Адміністративне затримання.
6. Компроміс у справі про порушення митних правил.

Пояснення до теми

Студенти повинні знати, що завданнями проведення у справах про порушення митних правил є своєчасне, всебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її з дотриманням вимог закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню порушень митних правил, та запобігання таким правопорушенням.

Проведення у справі про порушення митних правил включає в себе виконання процесуальних дій, зазначених у статті 508 МКУ, розгляд справи, винесення постанови та її перегляд у зв'язку з оскарженням (внесенням подання прокурора).

Стаття 487 МКУ визначає правове забезпечення проведення у справах про порушення митних правил. Зокрема, проведення у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до МКУ, а в частині, що не регулюється ним, відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення.

Студенти повинні знати, що проведення у справі про порушення митних правил вважається розпочатим з моменту складення протоколу про порушення митних правил.

Стаття 489 МКУ визначає обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про порушення митних правил. Так, посадова особа при розгляді справи про порушення митних правил зобов'язана з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують та/або обтяжують відповідальність, чи є підстави для звільнення особи, що вчинила правопорушення, від адміністративної відповідальності, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Протокол про порушення митних правил мають право складати:

1) посадові особи, які відповідно до посадових інструкцій уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України і які безпосередньо виявили порушення митних правил;

2) посадові особи митних органів, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;

3) інші посадові особи, уповноважені керівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, або керівником митниці.

Студенти повинні пам'ятати, що підставами для порушення справи про порушення митних правил згідно зі статтею 491 МКУ є:

1) безпосереднє виявлення посадовими особами митного органу порушення митних правил;

2) офіційні письмові повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від правоохоронних органів, а також органів, що здійснюють види контролю, зазначені у частині першій статті 319 МКУ;

3) офіційні письмові повідомлення про вчинення порушення митних правил, отримані від митних та правоохоронних органів іноземних держав, а також від міжнародних організацій.

Про кожний випадок виявлення порушення митних правил уповноважена посадова особа митного органу, яка виявила таке порушення, невідкладно складає протокол за формою, установлену центральним органом виконавчої влади, що за безпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Студенти повинні знати, що протокол про порушення митних правил повинен містити такі дані:

- 1) дату і місце його складання;
- 2) посаду, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка склала протокол;
- 3) необхідні для розгляду справи відомості про особу, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, якщо її встановлено;
- 4) місце, час вчинення, вид та характер порушення митних правил;
- 5) посилання на статтю Митного Кодексу, що передбачає адміністративну відповідальність за таке порушення;
- 6) прізвища та адреси свідків, якщо вони є;
- 7) відомості щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів, вилучених згідно із статтею 511 МКУ;
- 8) інші необхідні для вирішення справи відомості.

З метою припинення порушення митних правил, встановлення особи, яка вчинила порушення митних правил, а також для складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення, допускається адміністративне затримання особи, яка вчинила таке порушення, на строк до трьох годин.

Адміністративне затримання здійснюється посадовою особою митного органу за вмотивованим письмовим рішенням керівника цього органу або його заступника, а в разі їх відсутності (в нічний час, у вихідні та святкові дні тощо) – старшого чергової зміни.

Про адміністративне затримання складається протокол, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику. У протоколі обов'язково зазначаються дата і місце його складення; посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу затриманого, час і підстави затримання, робиться відмітка про застосування фізичної сили або спеціальних засобів, якщо таке мало місце.

Протокол підписується посадовою особою, яка його склала, і затриманою особою. У разі відмови затриманої особи від підписання протоколу в протоколі робиться запис про це. Копія протоколу вручається затриманій особі.

Тести

В частині, що не регулюється Митним кодексом України, провадження у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до:

- а) Господарського кодексу України;
- б) Цивільного кодексу України;
- в) Кримінального кодексу України;
- г) Кодексу України про адміністративні правопорушення.

2. Провадження у справі про порушення митних правил вважається розпочатим з моменту:

- а) вчинення особою порушення митних правил;
- б) прийняття судом ухвали про відкриття провадження по справі;
- в) складення протоколу про порушення митних правил;
- г) повідомлення керівника митниці про порушення митних правил.

3. Справа про порушення митних правил розглядається:

- а) за місцепроживанням особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за вчинене правопорушення;
- б) за місцезнаходженням органу доходів і зборів, посадові особи якого здійснювали провадження у цій справі;
- в) за місцем вчинення адміністративного правопорушення;
- г) за основним місцем здійснення господарської діяльності особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за вчинене правопорушення.

4. У який строк з дня отримання посадовою особою митних органів або судом (судею) матеріалів, необхідних для вирішення справи, розглядається справа про порушення митних правил:

- а) у 5-денний строк;
- б) у 10-денний строк;
- в) у 15-денний строк;
- г) у 20-денний строк.

5. За яких умов справа про порушення митних правил може бути розглянута за відсутності особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за це правопорушення?

- а) лише у випадках, якщо є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи;
- б) лише у випадках, якщо від неї не надійшло клопотання про перенесення розгляду справи;
- в) лише у випадках, якщо є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про перенесення розгляду справи;
- г) участь особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за це правопорушення є обов'язковою.

6. Протокол про порушення митних правил складається:

- а) в одному примірнику, з обов'язковим підписом особи, яка притягується до адміністративної відповідальності;
- б) у двох примірниках;
- в) у трьох примірниках, один з яких направляється до суду;
- г) в одному примірнику, з врученням копії протоколу кожному учаснику провадження.

7. Чи може оскарження постанови митниці одночасно розглядатись центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та судом, за умови якщо суд прийняв адміністративний позов до розгляду?

- а) так, може;
- б) ні, не може;
- в) може, лише у випадках передбачених законом;
- г) може, лише за згодою суду.

8. З якою метою може бути застосоване адміністративне затримання?

- а) з метою покарання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення та припинення порушення митних правил;
- б) з метою попередження та профілактики вчинення порушення митних правил, особами, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність;
- в) з метою припинення порушення митних правил, встановлення особи, яка вчинила порушення митних правил, а також для складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення;
- г) з метою складання протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення.

9. Строк затримання особи, яка вчинила порушення митних правил не повинен перевищувати:

- а) 45 хвилин;
- б) 1 години;
- в) 2 годин;
- г) 3 годин.

10. У чому полягає компроміс у справі про порушення митних правил?

- а) в укладенні мирової угоди між особою, яка вчинила правопорушення, та митним органом, посадова особа якого здійснює провадження у справі;
- б) у закритті провадження по справі;
- в) в домовленості між особою, яка вчинила правопорушення, та посадовою особою органу доходів і зборів про непорушення справи взамін надання другій особі грошової винагороди;
- г) у прощенні посадовою особою омитного ргану особи, яка вчинила правопорушення внаслідок дійового каяття порушника.

Задача

Мешкаючи в одному з прикордонних регіонів громадянин Н. ввіз в Україну автомобіль “Nissan” поза місцем розташування митних органів України з ухиленням від митного контролю і зберігав його у власному гаражі протягом трьох років. При спробі продати автомобіль він не мав відповідних документів і був затриманий. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Перелік питань для самоконтролю

1. Поняття та порядок провадження у справах про порушення митних правил.
2. Процесуальні дії в справах про ПМП.
3. Пояснити поняття адміністративного затримання в митному законодавстві.
4. Пояснити застосування компромісу у справі про порушення митних правил

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,3,5].

Допоміжна: [1,8,10,15]

Інформаційні ресурси Інтернет: [2,8,11,13,14]

Міжнародні видання [1,2].

5. Тематика завдань для поглибленого вивчення курсу

1. Правове регулювання митної справи в Україні.
2. Система та завдання органів Державної митної служби України.
3. Правова регламентація митного контролю.
4. Правова регламентація митних режимів.
5. Правове забезпечення огляду і переогляду речей та інших предметів.
6. Здійснення особистого огляду.
7. Правова регламентація зовнішньоекономічної діяльності України.
8. Правове регулювання операцій з товарами, що перебувають під митним контролем.
9. Порядок митного оформлення.
10. Зняття проб і зразків.
11. Процедура декларування товарів.
12. Митне регулювання на міжнародному рівні.
13. Митні ліцензійні склади.
14. Документи, необхідні для отримання ліцензій на відкриття митного складу.
15. Нормативно-правові документи, що регулюють переміщення товарів та транспортних засобів.
16. Перебування товарів та інших предметів під митним контролем.
17. Відповідальність за порушення митного законодавства.
18. Види адміністративних стягнень за порушення митного законодавства.
19. Процедура накладення адміністративних стягнень за порушення митного законодавства.
20. Правове регулювання митних платежів.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко В.М. Митне право України: навч. посіб., Т.1. - Київ: Правова єдність, 2015. 528 с.
2. Бойко В.М. Митне право України: навч. посіб., Т.2. - Київ: Правова єдність, 2015. 618 с.
3. Бабенко А.Ю. Фінансово-правова відповідальність за порушення митного законодавства: дис. ...канд. юрид. наук. Київ-2018, 197 с.
4. Денисенко В. В. Правове забезпечення митної політики : міжнародно-правові стандарти та українське законодавство : навч. Посіб. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. 326 с.
5. Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України : монографія; за заг. ред. Пашка П. В. – Ірпінь–Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2017. – 323с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; том 98)
6. Митне право: конспект лекцій для студентів спеціальності 081 «Право» денної форми навчання / уклад. Н.Ю. Щербюк. Луцьк: Луцький НТУ, 2017. 311 с.
7. Рябченко О.П., Мацюк В.Я., Чмелюк В.В., Петрова І.П. [та інш.] Митне право: навч. посіб./ за заг. ред. к.ю.н. І. П. Петрової; Ун-т держ. фіскал. служби України. - Ірпінь: ВПЦ УДФСУ, 2020. - 470 с. - Податкова та митна справа в Україні.

Допоміжна

1. Бабенко А.Ю. Становлення інституту фінансово-правової відповідальності за порушення митного законодавства в Україні / А.Ю. Бабенко // Правова освіта. – 2016. – №1. – С. 31–37.
2. Биков І. О. Формування інституту митної вартості в митному законодавстві // Митна справа. – 2015. №2. С. 75-82.
3. Біленець Д. А. Процедури у пунктах пропуску як елемент реалізації правового режиму зони митного контролю // Митна справа. 2015. №3. С. 44-49.
4. Брачук А. О. Митні експертизи : поняття, характеристика та види // Митна справа. – 2015. – №3. – С. 62-67.
5. Войтенко І. С. Поняття та правове регулювання ризикоорієнтованої системи митного та податкового контролю // Часопис Київського університету права. –2015. №2. – С. 91-96.
6. Ганзюк Ю. Переміщення товарів через митний кордон України : проблеми та шляхи вирішення / Ю. Ганзюк, М. Власов // Інтелектуальна власність в Україні. 2015. № 2. С. 35-39.
7. Kasianenko L. M., Atamanchuk N. I., Slastonenko O. O., Sholkova T. B., Fomenko Y. O. Legal Regulation of Value Added Tax Payers in Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2019. V. 10, N. 5, P. 1459-1465
8. Сластьоненко О. О. Перспективи модернізації діяльності органів ДФС України в сфері державної митної справи / Сластьоненко О. О., Ковальова Д. К. // Малий і середній бізнес (право, держава, економіка) № 3-4 (70-71). 2017. 139 с. С. 71-76
9. Сластьоненко О. О. Сутність та правове регулювання ризикоорієнтованої системи митного контролю / Сластьоненко О. О., Рудинська А.О. // Право UA Law. UA № 1 2018. –177 с. С. 172–177
10. Сластьоненко О. О. Брик А., Дробиняк Р. Удосконалення митного регулювання ввезення транспортних засобів на митну територію України. Юридичний науковий електронний журнал електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. 2018. №6. С. 257–260.

11. Сластьоненко О. О. Митні платежі як важливе джерело наповнення державного бюджету *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)* : науковий журнал / ред. кол. : П. В. Цимбал (голов. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. – Випуск 15. – 192 с. – (Серія : право). С.127–133.

12. Сторожчук В. Тарифне регулювання щодо товарів, які ввозяться на митну територію України на умовах угод про вільну торгівлю // *Вісник. Право знати все про податки і збори.* – 2015. – № 9. – С. 32-34.

13. Федотов О. П. Концепція здійснення державної митної справи в площині організації митного оформлення за принципом «єдиного вікна» // *Митна справа.* – 2015. – № 3. – С. 28-44.

14. Хома В. О. Проблеми імплементації норм європейського законодавства з питань митного забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності/ В.О.Хома. – Е.С. Молдован // *Митна справа.* – 2015. – №3. – С. 3-8

15. Ямненко Т. Особливості збирання та використання доказів у справах про порушення митного законодавства // *Публічне право.* – 2015. – №2 (18). – С. 230-236.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // *Відомості Верховної Ради України.* - 1996. - № 30.- Ст. 141.

2. Митний кодекс України від 12 грудня 1991 р. // *Відомості Верховної Ради України.* - 2002. - № 38-39. - Ст. 288.

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 №8073-X [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

5. Науково-практичний коментар до Митного кодексу України: у 3 т. / П.В. Пашко, В.Ю. Хомутиннік, Т.І. Єфименко, К.В. Антонов, І.Г. Бережнюк та ін. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. – Т.1. – 428 с.

6. Науково-практичний коментар до Митного кодексу України: у 3 т. / П.В. Пашко, В.Ю. Хомутиннік, Т.І. Єфименко, К.В. Антонов, І.Г. Бережнюк та ін. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. – Т.2. – 526 с.

7. Науково-практичний коментар до Митного кодексу України: у 3 т. / П.В. Пашко, В.Ю. Хомутиннік, Т.І. Єфименко, К.В. Антонов, І.Г. Бережнюк та ін. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. – Т.3. – 504 с.

8. Науково-практичний коментар Митного кодексу України : станом на 11 липня 2014 р. / авт. кол. А. І. Суббот, Т. О. Мацелик, В. М. Вишневецький. – К. : ЦУЛ., 2014. – 664 с.

9. Науково-практичний коментар Митного кодексу України. / За заг. ред. Додіна Є.В. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2020. – 664 с. (член авторського колективу). ISBN 978-966-370-362-6

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

3. Офіційний веб-сайт Вищого господарського суду України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/>

4. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>
6. Офіційний веб-сайт Міністерства екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/>
7. Офіційний портал Міністерства економічного розвитку і торгівлі України // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua>
9. Офіційний веб-сайт Міністерства оборони України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>
10. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
11. Офіційний веб-сайт Державної прикордонної служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dpsu.gov.ua/ua/>
12. Офіційний веб-сайт Державної митної служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/state-customs-service>
13. Офіційний веб-сайт Всесвітньої митної організації [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.wcoomd.org>
14. Офіційний веб-сайт Вищого адміністративного суду України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.vasu.gov.ua>
15. Всесвітня митна організація <http://www.wcoomd.org/> [Електронний ресурс]. - Режим доступу https://ec.europa.eu/taxation_customs/home_en
16. Інформаційний митний портал «Митниці України [Електронний ресурс]. - Режим доступу <http://ukr-customs.com/>
17. Офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int>

Міжнародні видання

1. Law of the European Union: a Textbook for Master Students / ed. P. Biriukov and V. Tuliakov. – Voronezh: VSU Publishing House, 2016. – 476 p.
2. Voitovich P. P. International law [Текст] : methodolog. manual on the course of lectures in English for law students and post-graduates of the Nat. univ. "Odesa acad. of law" / P. P. Voitovich ; Nat. univ. "Odesa acad. of law". – Odesa : Feniks, 2011. – 132 p.
3. Zuckman, G. The Hidden Wealth of Nations: the Scourage of Tax Havens. – Chicago&London: University of Chicago Press, 2015. – 129 p